

Merkezi Bütçe

15.10.2024
15:30

Eylül 2024 - 12 aylık bütçe açık/GSYH oranı %4,9'a yükseldi

Eylül ayında merkezi bütçe açığı 100 milyar TL, faiz dışı fazla 48 milyar TL oldu. Eylülde yıllık harcama artışı gelir artışın altında gerçekleşti. Eylül 2023'e göre bütçe açığı %22 azalırken, faiz dışı denge açıktan fazlaya döndü. 12 aylık bazda bütçe açığı ve faiz dışı açık daraldı. Tahmini GSYH'a göre 12 aylık merkezi bütçe ve faiz dışı açık oranı sırasıyla %4,9 ve 2,1 oldu. Buna göre, önceki çeyreğe göre her iki oran 0,2 puan kötüleşti.

Orta Vadeli Program'da (OVP), 2024 yılı merkezi bütçe açık/GSYH oranı tahmini %4,9 ile önceki OVP'deki %6,4 ve 2023 gerçekleşmesi olan %5,2'nin altında açıklandı. 2025 tahmini ise %3,1 ile bütçe açığında 2024'e göre daha belirgin bir sıkılaştırma hedefine işaret etti. Eylül itibarıyla 12 aylık bazda 2024 yılı hedefine yaklaşılmış olması, yılın son çeyreğinde bütçe performansının önceki yıla yakın gerçekleşme tahmini olduğuna işaret ediyor. 2024 OVP tahmininin ulaşılabilir olduğunu düşünüyoruz. 2025 tahminine ulaşmak için ise ek adımlar atılması gerekiyor.

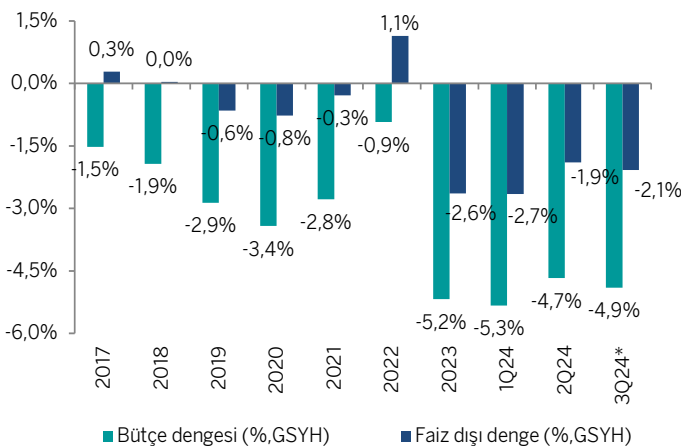
12 aylık toplamlara göre bütçe açığı ve faiz dışı açık daraldı

- Bütçe açığı önceki aya göre 29 milyar TL azalarak 1,936 milyar TL oldu (OVP 2024 tahmini 2,148 mlr TL açık)
- Faiz dışı açık önceki aya göre 107 milyar TL azalarak 820 milyar TL oldu. (OVP 2024 tahmini 851 mlr TL açık)

12 aylık faiz dışı harcama artışı vergi gelir artışının belirgin üstünde

- Eylülde faiz dışı harcama alt kalemlerinde yıllık artışlar önceki aylara göre daha sınırlı kaldı. Personel gideri, mal ve hizmet alımları ve cari transfer harcamaları sırasıyla yıllık %83, %63 ve %57 ile en yüksek artan kalemler oldu. Yatırım harcamalarında ise artış %30 ile sınırlı kaldı. 12 aylık faiz dışı harcama artışı önceki aya göre yavaşlayarak %102'ye indi.
- Cari transfer harcamaları içinde görevlendirme gideri yıllık %46 artışla 41.1 milyar TL oldu. KİT görevlendirme gideri kaleminde 26 milyar TL (Elektrik Üretim A.Ş.'ye) gider yansıdı. Borç verme kalemi altında TCDD'ye 10.4 milyar TL aktarıldı.
- Faiz ödemesi eylülde yıllık 110% artışla 149 milyar TL oldu. Ocak-Eylül yıllık artışı %94 ile yüksek.
- Eylülde toplam vergi geliri yıllık %90 ile hızlı arttı. 12 aylık bazda vergi gelir artışı sınırlı hız kaybederek %80'e indi.
- Kurumlar vergisi ödemesini aylık bazda önceki yılki ağustostan 2024'te eylüle kayması bu kalemden vergi gelirlerine yüksek katkı gelmesini sağladı. Yıllık bazda kurumlar vergisi artışı %1057 ile yüksek olurken, Ocak-Eylül'de yıllık artış %38 ile sınırlı kalmaya devam etti.
- Yıllık bazda BSMV (%136), gelir vergisi (%119) ve KDV (%62) artışları yüksek gerçekleşirken, ÖTV (%29) ve ithalde alınan KDV artışı (%18) daha sınırlı kaldı.
- Vergi dışı gelirler eylülde yıllık %81 artışla 99 milyar TL oldu. Yılın ilk dokuz ayında vergi dışı gelir artışı yıllık %110 oldu.

Bütçe Performansı (12 aylık)

Bütçe Özeti

milyar TL	Eyl.23	Eyl.24	Yıllık Değişim	Oca-Eyl 23	Oca-Eyl 24	Yıllık Değişim
Harcamalar	570	932	63%	3.953	7.159	81%
1-Faiz Hariç Harcama	500	783	57%	3.482	6.246	79%
Personel Giderleri	134	245	83%	961	2.007	109%
Mal ve Hizmet Alımları	42	68	63%	274	454	66%
Cari Transferler	212	333	57%	1.624	2.740	69%
Sermaye Giderleri&Transferi	70	91	30%	370	585	58%
Diğer	41	46	12%	253	459	82%
2-Faiz Harcamaları	71	149	110%	471	913	94%
Gelirler	441	832	88%	3.440	6.085	77%
Vergi Gelirleri	386	732	90%	2.982	5.134	72%
Vergi Dışı Gelirler	55	99	81%	458	951	108%
Bütçe Dengesi	-129	-100	-22%	-513	-1.074	110%
Faiz Dışı Denge	-58	48	-182%	-42	-161	287%

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Garanti BBVA Yatırım *tahmini GSYH

Nihan Ziya Erdem

Baş Ekonomist
Direkt Tel :+90 212 384 11 31
Tel :+90 212 384 10 10
NihanZ@garantibbva.com.tr

UYARI NOTU

Model Portföy hisseleri, Araştırma Bölümü'nün Endeks Üzeri (EÜ) ve Endekse Paralel (EP) tavsiyesi verdiği hisseler arasından; şirketlerin uzun dönemli mali verilerine dayalı olarak yapılan temel analiz ve kısa vadeli beklentiler bir arada değerlendirilerek oluşturulmuştur. Tercih etmediğimiz hisseler ise benzer analizler ile, Araştırma Bölümü'nün Endekse Paralel (EP) ve Endeks Altı (EA) tavsiyesi verdiği hisseler arasından seçilir. Model Portföy değişiklik raporunda, hissenin portföye giriş ya da çıkış gerekçesi belirtilir. Bir hissenin Model Portföy'e girmesi ya da çıkması uzun vadeli temel tavsiyesinin değiştiği anlamına gelmemektedir. Model Portföy, sanal bir portföy olup; piyasa beklentimiz ve de içerisinde yer alan hisselerin beklentileri doğrultusunda ağırlıklandırılarak kümülatif performansı ile değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Model Portföy ve Model Portföy kapsamında yapılan değişimler, yatırımcının risk ve getiri tercihleri ile birebir örtüşmeyebilir.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Veri ve grafikler güvenilirliğine inandığımız sağlam kaynaklardan derlenmiş olup, yapılan yorumlar sadece GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.'nin görüşünü yansıtmaktadır. Bu bilgiler ışığında yapılan ve yapılacak olan ileriye dönük yatırımların sonuçlarından Şirketimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Ayrıca, Garanti Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.'nin yazılı izni olmadıkça içeriği kısmen ya da tamamen üçüncü kişilerce hiç bir şekil ve ortamda yayınlanamaz, iktisap edilemez, alıntı yapılamaz, kullanılamaz. İleti, gönderilen kişiye özel ve münhasırdır. İlave olarak, bu raporun gönderildiği ve yukarıdaki açıklamalarımız doğrultusunda kullanıldığı ülkelerdeki yasal düzenlemelerden kaynaklı tüm talep ve dava haklarımız saklıdır.

GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.

Nispetiye Mahallesi Barbaros Bul. Çiftçi Towers Kule 1,
34340 Beşiktaş/İstanbul
Telefon: 212 384 1121
Faks: 212 352 4240